

موسسه آموزشی یک شو

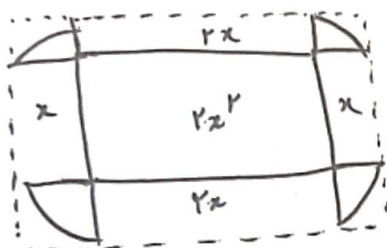
① گ ۴

$$1) A \cap (B \cup C) = (A \cap B) \cup (A \cap C)$$

$$2) (A \cap B) \cup (A \cap C)$$

$$3) (A - (A \cap B)) \cup (A - (A \cap C)) = (A \cap B) \cup (A \cap C)$$

۳ گزینه اول است. هفتاد و متغایب با گزینه ۴

② گ ۲
با توجه به اینکه طول ۲ برابر عرض است پس طول ۲x
عرض x است از چپ و راست کمانی به شعاع یک
سیم کشیم چنانچه ۴ ربع داریم برابر یک دایره
به شعاع ۱ است :

$$S_{\text{باغچه}} = 2x^2, \quad S_{\text{کل}} = 2x^2 + 4x + \pi x^2$$

$$S_{\text{کل}} = S_{\text{باغچه}} + \left(1 + \frac{1}{18}\pi\right) S_{\text{باغچه}}$$

$$\Rightarrow 2x^2 + 4x + \pi = 2x^2 + \left(1 + \frac{1}{18}\pi\right) 2x^2$$

$$\Rightarrow 4x + \pi = \left(1 + \frac{1}{18}\pi\right) 2x^2 \Rightarrow \frac{4x + \pi}{2x^2} = \frac{18 + \pi}{18}$$

بند ب: گزینه ۲. $x=3$ را انتخاب کنیم سایر فوق صحیح خواهد بود. پس طول

$$\text{باغچه} \quad 2x = 6 \quad \text{خواهد بود}$$

$$x^2 + vx - 3 = 0$$

۳) $s = -3$

$$|\alpha + \beta| + |\alpha| - |\beta| \xrightarrow[\beta < 0]{\alpha > 0} \frac{|\alpha + \beta + \beta|}{s} + |\alpha| - |\beta|$$

$$= |s + \beta| + \alpha - (-\beta) = |s + \beta| + \frac{\alpha + \beta}{s}$$

$$s = -\frac{b}{a} = \frac{-v}{1} = -v \xrightarrow{\beta < 0} \left| \frac{-v + \beta}{(-)} \right| + (-v) \xrightarrow{\beta < 0} v - \beta - v = -\beta$$

۳) $s = 4$

$$f(x) = x \Rightarrow f(x) + f(-x) = x + (-x) = 0$$

$$f(-x) = -x$$

$$(0, 3x^2 - 17x + 10) \xrightarrow{y = -x} 3x^2 - 17x + 10 = 0$$

$$\Delta = (-17)^2 - 4(3)(10) = 289 - 120 = 169$$

$$x_1, x_2 = \frac{17 \pm \sqrt{169}}{2(3)} \left\{ \begin{array}{l} \frac{17 + 13}{6} = \frac{30}{6} = 5 \\ \frac{17 - 13}{6} = \frac{4}{6} = \frac{2}{3} \end{array} \right.$$

$$5 - \frac{2}{3} = \frac{13}{3}$$

$$(a, x+y)$$

$$(a, m^r - 1)$$

$$(a, r)$$

$$\Rightarrow x+y = r, \quad x+y = m^r - 1$$

$$\textcircled{2} \quad r = a$$

$$(b, x-y)$$

$$(b, m^r)$$

$$\Rightarrow x-y = m^r$$

$$\begin{cases} x+y = m^r - 1 \\ x-y = m^r \end{cases}$$

$$2x = 2m^r - 1$$

$$\begin{cases} x+y = \varepsilon \\ x-y = m^r \end{cases}$$

$$2x = r + m^r$$

$$\Rightarrow 2m^r - 1 = r + m^r \Rightarrow 2m^r - m^r = a \Rightarrow m^r = a$$

~~$$x+y = m^r - 1 \Rightarrow x+y = a - 1 \Rightarrow x+y = \varepsilon$$~~

$$x-y = m^r \Rightarrow \boxed{x-y = a}$$

$$\begin{cases} x+y = \varepsilon \\ x-y = a \end{cases}$$

$$2x = a \Rightarrow \boxed{x = \frac{a}{2}}$$

$$\frac{a}{2} - y = a \Rightarrow \frac{a}{2} - a = y$$

$$\Rightarrow \boxed{y = -\frac{1}{2}a}$$

$$x^r + y^r = \left(\frac{a}{2}\right)^r + \left(-\frac{1}{2}a\right)^r = \frac{11}{\varepsilon} + \frac{1}{\varepsilon} = \frac{12}{\varepsilon} = r \cdot a$$

$$2kx^2 - 4x - 4k - 8 = 0$$

د-۶

$$\sum \frac{b}{a} = \frac{c}{a} = \frac{-4k-8}{2k} = -\frac{4k}{2k} - \frac{8}{2k} = -2 - \frac{4}{k}$$

چون ضرایب عدد صحیح هستند پس $2k$ عدد صحیح است و k باید صحت مقدار صحیح داشته باشد
 ؛ $k = -\frac{1}{2}$ یا $2k = -1$

$$k = -\frac{1}{2} \rightarrow 2(-\frac{1}{2})x^2 - 4x - 4(-\frac{1}{2}) - 8 = 0$$

$$-x^2 - 4x - 4 = 0 \quad \Delta = (-4)^2 - 4(-1)(-4)$$

$$\Delta = 16 - 16 = 0$$

$$f(x) = |2x-2| \quad , \quad g(x) = [x]$$

د-۷

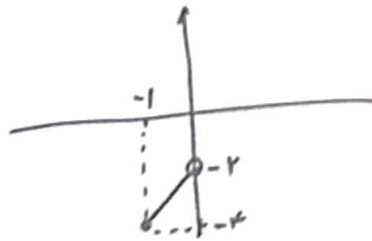
$$\underline{-1 \leq x < 0} : f \cdot g = (2-2x)(-1) = 2x-2$$

$$\underline{0 \leq x < 1} : f \cdot g = (2x-2)(0) = 0$$

$$\underline{x=1} : f \cdot g = (0)(1) = 0$$

خط $y = 2x - 2$ را رسم کنیم :

x	-1	0
y	-4	-2

بر دامنه $-4 \leq y < -2$ است و تنها عدد صحیح $y = -3$ در این دامنه قرار می‌گیرد.

۵-۱

$$a = -1, d = c \Rightarrow a = -\frac{r}{r}c \Rightarrow c = -\frac{r}{r}a$$

$$\begin{cases} x = -r \\ y = 0 \end{cases} \Rightarrow 0 = -ra + b \Rightarrow b = ra$$

$$\begin{cases} x = -r \\ y = 0 \end{cases} \Rightarrow 0 = -rc + d \Rightarrow d = rc \Rightarrow d = -\frac{r}{r}a$$

$$\Rightarrow f(x) = \left(\frac{1}{r}ax - \frac{r}{r}a \right)^r - (ax + ra)^r$$

$$y = a'x^r + b'x + c'$$

$$f(x) = \frac{1}{r}a^r x^r - a^r x^r + \frac{1}{r}a^r x - ra^r x + c'$$

$$f(x) = \left(\frac{1}{r}a^r - a^r \right) x^r + \left(\frac{1}{r}a^r - ra^r \right) x + c'$$

$$\text{در } x = -r \text{ : } x = \frac{-\left(\frac{1}{r}a^r - ra^r\right)}{r\left(\frac{1}{r} - 1\right)a^r} = \frac{\frac{r}{r}}{r \times -\frac{1}{r}} = -\frac{r}{r} = -1$$

www.diomaze.ir

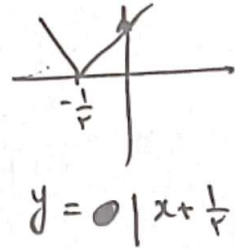
تغییر شده توسط

$$y = -\frac{1}{r} |r(x + \frac{1}{r})| = -\frac{1}{r} x r |x + \frac{1}{r}| \quad \textcircled{1} \leq 9$$

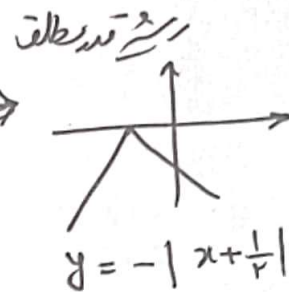
$$y = -|x + \frac{1}{r}| \quad x + \frac{1}{r} = 0 \rightarrow x = -\frac{1}{r}$$

تغییر شده توسط
تغییر شده توسط

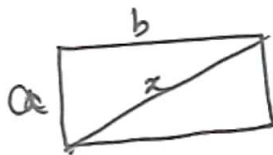

تغییر شده توسط
تغییر شده توسط

تغییر شده توسط
تغییر شده توسط

تغییر شده توسط

$$x^r = a^r + b^r \Rightarrow x^r = \sqrt{a^r + b^r}$$

$$x^r = \sqrt{(\frac{14}{9}a)^r + b^r}$$

$$\frac{x^r}{x} = \frac{r}{r} \Rightarrow \frac{\sqrt{(\frac{14}{9}a)^r + b^r}}{\sqrt{a^r + b^r}} = \frac{r}{r}$$

$$\frac{(\frac{14}{9}a)^r + b^r}{a^r + b^r} = \frac{14}{9} \Rightarrow \frac{14}{9} = \frac{r \Delta 9}{\Delta 1} a^r + b^r$$

$$= \frac{14}{9} a^r + \frac{14}{9} b^r \Rightarrow (\frac{r \Delta 9}{\Delta 1} - \frac{14}{9}) a^r = (\frac{14}{9} - 1) b^r$$

$$\Rightarrow \frac{a^r}{b^r} = \frac{\frac{14}{9} - 1}{\frac{r \Delta 9}{\Delta 1} - \frac{14}{9}} \Rightarrow \frac{a^r}{b^r} = \frac{\frac{14-9}{9}}{\frac{r \Delta 9 - 14 \Delta 1}{\Delta 1}} = \frac{\frac{5}{9}}{\frac{112}{\Delta 1}}$$

1

$$\Rightarrow \frac{\sqrt{5 \times 112}}{112 \times 9} = \frac{9}{14} \Rightarrow \frac{a}{b} = \frac{r}{c} \Rightarrow b = \frac{c}{r} a$$

① - ۱۲

$$(P \wedge \sim q) \Rightarrow q$$

$$\equiv \sim (P \wedge \sim q) \vee q \equiv (\sim P \vee q) \vee q$$

$$\equiv \sim P \vee (q \vee q) \equiv \sim P \vee q \equiv P \Rightarrow q$$

② - ۱۳

بخش:

$$\frac{(a \times 120) + (14 \times 240)}{(a \times 52) + (14 \times 137.8)} \times 100 = 74$$

$$\frac{100(120a + 3360)}{52a + 1928} = 74$$

$$12000a + 336000 = 1001a + 82112$$

$$11000a - 1001a = 82112 - 336000$$

$$1999a = 144888 \Rightarrow a = \frac{144888}{1999} = \boxed{72.7}$$

③ - ۱۴

$$A(20, 180) \Rightarrow m = \frac{100 - 180}{28 - 20} = \frac{180}{8} = 22.5$$

$$B(28, 100)$$

$$y = ax + b \Rightarrow y = mx + n \xrightarrow{x=28, y=100} 100 = 22.5 \times 28 + n \Rightarrow n = 370$$

$$y = 22.5x + 370 \Rightarrow C(x) = 22.5x + 370, R(x) = 22.5x$$

$$P(x) = 22.5x - 22.5x - 370 \Rightarrow P(x) = -370$$

①

$$P(x) \Rightarrow 22.5x - 370 = 0 \Rightarrow 22.5x = 370 \Rightarrow x = 16.44$$

س ؛ فردس || این کلاس در روزهای آگوست

۱۵- (۲) ۹۶ دورداره که در فاصله ۲ انحراف بعد از ترمینال قرار دارند:
 $220 - 230 = 10$ سال ۴ انحراف بعد از آن است
 $10 = 4\sigma \Rightarrow \sigma = \frac{10}{4} = 2.5 \Rightarrow \sigma^2 = (2.5)^2 = 6.25$

A: ۱ ۲ ۳

B: ۱ ۲

۱۶- (۳)

الف) حسن روی در A می‌نشیند:

$$2! \times 2! \times 3! = 2 \times 2 \times 6 = 24$$

ب) حسن روی در B می‌نشیند:

$$2! \times 3! = 2 \times 6 = 12$$

در کل حالت برابر $24 + 12 = 36$ است

$$n(S) = 7!$$

تعداد

تعداد آخر

$$\frac{3! \times \frac{1+4=5}{5!} \times 2!}{7!} = \frac{3 \times 5! \times 2}{7!} = \frac{5! \times 3 \times 2}{7 \times 6 \times 5!} = \frac{1}{7}$$

۱۷- (۲)

~~XXXXXXXX~~

$$a_{n+1} = \frac{1}{r} (a_n + \frac{a_1}{a_n}) \quad \text{افزون} \quad r = k = 2 \quad \text{سری ۱۸}$$

$$\xrightarrow{n=1} a_2 = \frac{1}{2} (a_1 + \frac{a_1}{a_1}) = \frac{1}{2} (2+1) = \frac{1}{2} (3) = \frac{3}{2}$$

$$\xrightarrow{n=2} a_3 = \frac{1}{2} (a_2 + \frac{a_1}{a_2}) = \frac{1}{2} (\frac{3}{2} + \frac{2}{\frac{3}{2}}) = \frac{1}{2} (\frac{3}{2} + \frac{4}{3}) = \frac{1}{2} (\frac{17}{6}) = \frac{17}{12}$$

$$k = a_1 = 2$$

سری ۱۹

$$\sqrt{a_2}, \sqrt{a_9}, \sqrt{a_{17}}$$

$$(\sqrt{a_9})^2 = \sqrt{a_2 \times a_{17}} \Rightarrow a_9 = \sqrt{a_2 \times a_{17}}$$

$$a_{i+d} = \sqrt{(a_i + d)(a_i + 11d)} \Rightarrow (a_i + 11d)^2 = a_i^2 + 11ad + ad + 11d^2$$

$$a_i^2 + 11ad + 11d^2 + 11ad + 11d^2 - a_i^2 - 11ad - 11d^2 = 0 \Rightarrow 11ad^2 = 0 \Rightarrow d = 0$$

وقتی d در صفر قرار دهیم دنباله حساب درجه اول می باشد.

$$f(0) = 2$$

$$\frac{1}{r} f(\frac{1}{r}) = 2 \Rightarrow f(\frac{1}{r}) = 4$$

$$f(0) = 2 \rightarrow a - 3^{a(0)+b} = 2 \Rightarrow 3 = 3^b \Rightarrow b = 1$$

$$f(\frac{1}{r}) = 4 \Rightarrow a - 3^{a(\frac{1}{r})+1} = 4 \Rightarrow 1 = 3^{\frac{1}{r}a+1} \Rightarrow \frac{1}{r}a+1 = 0$$

$$f(x) = a - 3^{-rx+1} \quad \frac{1}{r}a = -1 \Rightarrow a = -\frac{1}{r} = -2$$

$$f(-\frac{1}{2}) = a - 3^{-2(-\frac{1}{2})+1} = a - 3^{\frac{1}{2}+1} = a - 3^{\frac{3}{2}} = a - \sqrt{27}$$

$$[a - \sqrt{27}] - [a - \frac{1}{2}] = -1$$

پاسخ نامه تشریحی کنکور سراسری ۱۴۰۲

۲۱- پاسخ: گزینه ۴

عشاق نامه: مثنوی عشاق نامه فخرالدین عراقی

نفحات الانس: به شیوه تذکره الاولیا < تذکره الاولیا تنها اثر منشور عطار است.

تحفه الاحرار: مثنوی به پیروی از مخزن الاسرار نظامی

یادآوری

قرن ۷	منثور	ساده نویسی	طبقات ناصری
قرن ۷	منثور	سلوک دین و تربیت نفس انسانی - نثر ساده و گاه دارای سجع و موازنه	مرصاد العباد
قرن ۷	منثور	پیچیده نویسی	تاریخ و صاف
قرن ۷	منثور	پیچیده نویسی ظهور چنگیز + احوال و فتوحات او + تاریخ خوارزمشاهیان + فتح قلعه های اسماعیلیه + حکومت جانشینان حسن صباح	تاریخ جهانگشا
قرن ۷	منظوم	معارف بشری و مسائل عرفانی	مثنوی معنوی
قرن ۷	منظوم	معارف بشری و مسائل عرفانی	دیوان شمس
قرن ۷	منثور	شاگردان مکتوب کرده اند.	فیه ما فیه
قرن ۷	منثور	شاگردان مکتوب کرده اند.	مجالس سبعه
قرن ۷	منثور	سبک نثر مولانا را نمودار می سازد.	مکاتیب
قرن ۷	منثور	نثر مسجع - اخلاق و حکمت	گلستان
قرن ۷	منظوم	مثنوی - اخلاق و حکمت	بوستان
قرن ۷	منظوم	هر فصل به یک مبحث عرفانی پرداخته و سخن را با تمثیل و حکایت به پایان برده است.	عشاق نامه
قرن ۷	منظوم و منثور	سیر و سلوک عارفانه	لمعات
قرن ۷	منثور	نثر عالمانه و پخته	جامع التواریخ
قرن ۷	منثور	نخستین اثر در علم عروض و قافیه و بدیع و نقد شعر مقدمه مصنوع + اصل ساده و عالمانه	المعجم فی معاییر اشعار العجم
قرن ۸	منظوم	به شیوه نظامی	جمشید و خورشید
قرن ۸	منظوم	ناهنجاری های اجتماعی به شیوه طنز و تمثیل	موش و گربه
قرن ۸	منثور	طنز	رساله دلگشا
قرن ۸	منثور	طنز	اخلاق الاشراف
قرن ۸	منثور	طنز	صد پند
قرن ۸	منثور	تاریخ پیامبران + خلفای چهارگانه + خلفای بنی عباس + تاریخ ایران تا سال ۷۳۰ ه. ق.	تاریخ گزیده
قرن ۹	منثور	به تقلید از گلستان سعدی	بهارستان
قرن ۹	منثور	به شیوه تذکره الاولیای عطار در بیان حقایق عرفانی و ذکر احوال عارفان	نفحات الانس
قرن ۹	منظوم	مثنوی به پیروی از نظامی	تحفه الاحرار
قرن ۹	منثور	به تشبیه امیر علیشیر نوایی شرح حال صد تن از شاعران ایرانی	تذکره دولتشاه

۲۲- پاسخ: گزینه ۳

نادرستی سایر گزینه ها:

(۱) توجه به صفا و پالایش درون < قلمروی فکری سبک عراقی

۲) استفاده از قافیه و ردیف‌های بسیار ساده < قلمروی ادبی سبک خراسانی

۴) آوردن مترادف‌ها و توصیف‌های فراوان < قلمروی ادبی سبک قرن پنجم و ششم

دوره سامانی (قرن چهارم)	قرن پنجم و ششم	
ایجاز و اختصار در لفظ و معنا	استفاده از ترکیبات دشوار	ویژگی‌های زبانی
تکرار فعل یا اسم به حکم ضرورت معنی	حذف افعال به قرینه	
کوتاهی جملات	آوردن مترادف‌ها و توصیف‌های فراوان	
استفاده از لغات کم کاربرد فارسی	کاربرد لغات مهجور عربی، ترکی و مغولی و اصطلاحات علمی و فنی	
استفاده کمتر از لغات عربی	-	ادبی
افزایش کاربرد نشانه‌های جمع فارسی بر جمع عربی	استفاده از آرایه‌های ادبی	
-	کاربرد آیات، احادیث و اشعار در متن	فکری
-	رواج نثر داستانی، تمثیلی و عرفانی	
ترجمه تفسیر طبری التفهیم تاریخ بلعمی شاهنامه منتور ابومنصور	چهارمقاله نظامی عروضی تاریخ بیهقی قاپوس نامه مقامات حمیدی کليلة و دمنه	آثار

۲۳- پاسخ: گزینه ۲

این نخستین بار است که محتوای درس یکم علوم و فنون دهم بدین صورت مطرح می‌شود؛ در این درس، دانش‌آموزان با مفهوم متن و روند تحلیل متن آشنا می‌شوند. این امر از طریق تحلیل یک متون منظوم و منثور صورت می‌گیرد؛ متن منظوم بررسی شده از عطار نیشابوری است. در بررسی این متن از نظر ویژگی‌های زبانی، ادبی و فکری به کاربرد واژه‌های «گازر» به معنی «رخت‌شو» و فعل «یارستن» به معنی «توانستن / جرئت کردن» اشاره شده بود. همچنین، در بحث «ترکیب‌سازی» به واژه «حیله‌سازی» اشاره شده بود. این سوال با تکیه بر این دانش کاملاً «حفظی» دانش‌آموز از متن درس یکم علوم و فنون دهم طرح شده است.

۲۴- پاسخ: گزینه ۲

گزینه ۱ مربوط به ویژگی‌های زبانی سبک عراقی، گزینه ۳ مربوط به ویژگی‌های فکری نثر عراقی و گزینه ۴ مربوط به ویژگی‌های فکری سبک هندی است.

ویژگی‌های فکری سبک عراقی
ویژگی
معشوق غیرزمینی است و گاهی با معبود یکی می‌شود
رواج تصوف
بی‌اعتباری دنیا
اعتقاد به قضا و قدر
پرهیز از زهد ریایی
توجه به صفا و پالایش درون
برتری عشق بر عقل
ستایش عشق
غم‌گرایی
فراق
ذهن‌گرایی (توجه به دنیای درون)
رواج روحیه عرفانی و اخلاقی
بازتاب بیشتر علوم در شعر

۲۵- پاسخ: گزینه ۱

در این گزینه ویژگی‌های رایج سبک هندی دیده نمی‌شود. در این گونه سوالات اثبات نادرستی سایر گزینه‌ها شیوه بهتری برای پاسخ‌گویی است:

(۲) مضمون‌پردازی بیت آشکارا از ویژگی‌های سبک هندی است.

(۳) بیت دارای اسلوب معادله و مضمون‌پردازی خاص است.

(۴) ردیف طولانی و دشوار به کار رفته‌است.

۲۶- پاسخ: گزینه ۱

داستان باستان < میرزا حسن‌خان بدیع

سبک‌شناسی < محمدتقی بهار

منشآت < قائم‌مقام فراهانی

امثال و حکم < علی‌اکبر دهخدا

نام اثر	مؤلف	نکات	نوع اثر	زمان تألیف
تاریخ مختصر احزاب سیاسی ایران	محمدتقی بهار		منثور	قرن ۱۲ و ۱۳
سبک‌شناسی	محمدتقی بهار		منثور	قرن ۱۲ و ۱۳
تاریخ تطور نظم فارسی	محمدتقی بهار		منثور	قرن ۱۲ و ۱۳
دیوان اشعار	محمدتقی بهار		منظوم	قرن ۱۲ و ۱۳
دیوان	ادیب‌الممالک فراهانی	قصیده و ترجیع‌بند و مسقط درباره حوادث و اوضاع روزگار	منظوم	قرن ۱۲ و ۱۳
سه تابلوی مریم	میرزاده عشقی	نمایشنامه منظوم	منظوم	قرن ۱۲ و ۱۳
شمس و طغرا	محمدباقر میرزا خسروی	رمان تاریخی	منثور	قرن ۱۲ و ۱۳
شمس‌الدین و قمر	میرزا احسن‌خان بدیع	رمان	منثور	قرن ۱۲ و ۱۳
داستان باستان	میرزا احسن‌خان بدیع	رمان	منثور	قرن ۱۲ و ۱۳
سرگذشت حاجی بابای اصفهانی	چیمز موریه	ترجمه میرزا حبیب اصفهانی	منثور	قرن ۱۲ و ۱۳
منشآت	قائم‌مقام فراهانی		منثور	قرن ۱۲ و ۱۳
چرند و پرند	علی‌اکبر دهخدا	نوشته‌های طنز آمیز سیاسی اجتماعی	منثور	قرن ۱۲ و ۱۳
لغت‌نامه	علی‌اکبر دهخدا	مفصل‌ترین کتاب لغت زبان فارسی	منثور	قرن ۱۲ و ۱۳
امثال و حکم	علی‌اکبر دهخدا		منثور	قرن ۱۲ و ۱۳

۲۷- پاسخ: گزینه ۱

نادرستی سایر گزینه‌ها:

(۲) «اولین کنگره نویسندگان و شاعران ایران» متعلق به دوره دوم شعر معاصر فارسی است.

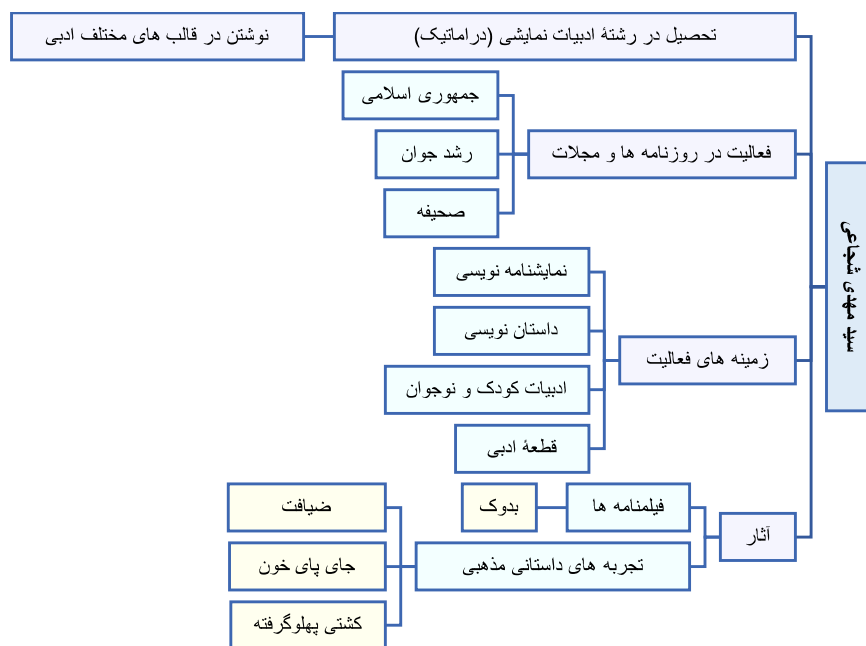
۳) تقی مدرسی، غلامحسین ساعدی و جمال میرصادقی از نویسندگان سبک تلفیقی‌اند.

نکته: دوران مقاومت در ادبیات داستانی بعد از ۱۳۴۲ ش. شکل گرفت؛ احمد محمود، علی‌محمد افغانی، هوشنگ گلشیری و امین فقیری آثار مهمی در دوره مقاومت نوشته‌اند.

۴) سیمین دانشور از نسل نخستین داستان‌نویسان ایران نیست.

۲۸- پاسخ: گزینه ۲

«بدوک» از فیلم‌نامه‌های سیدمهدی شجاعی است.

۲۹- پاسخ: گزینه ۴

یادآوری: حسن تعلیل یعنی برقرار کردن ارتباطی خیالی و شاعرانه بین دو موضوع؛ به یک پدیده طبیعی و عادی علتی را نسبت بدهیم که علت طبیعی و واقعی آن نیست، بلکه خیال‌پردازی‌ای شاعرانه‌ست. از درس‌نامه‌های ماز، به خاطر دارید که کاربرد نشانه‌های زبانی‌ای که مفهوم «علت» را بیان می‌کنند، مثل «از آن / که» در ابیات دارای حسن تعلیل بسیار رایج است. هم‌چنین، همان‌طور که از «قطب‌نما»ی زیر مشخص می‌شود، گفته بودیم چطور شاعر از پرسش و پاسخ برای آوردن علتی شاعرانه بهره می‌جوید.

گزینه ۴: بیت تعلیمی است و «دو نصیحت» مطرح کرده‌است. اساساً هیچ علتی بیان نشده و ساختار «پدیده + علت» وجود ندارد.

بررسی سایر گزینه‌ها

۱) شکل ظاهری گندم هنگامی که از زمین بیرون می‌آید ← عاشق و گریبان‌چاک بودن

۲) ظاهر سرخ‌رنگ غنچه گل ← گریستن بلبل عاشق بر گلبن

۳) این‌که خواب به چشم عاشق بیاید ← دیدن روی معشوق در خواب

قطب‌نمای «حسن تعلیل»

- ۱- وجود رابطه علت و معلول در بیت
- ۲- وجود حروفی که نشان‌دهنده علت و سبب هستند: «از» سببی، «که» تعلیل، «به» سببی. مثال:
که می‌گردد دیوالا ناله در کهسار عاشق را
- ۳- بیان پرسشی (انکاری): اگر + نه + [علت] + [پدیده]
الف) اگر جمال تو با عاشقان کرشمه نکرد
ب) بوسه‌ای گر نرود دست ز باقوت لبش
۴) بیان پرسشی:
الف) دانی قیامت از چه ندارد سر قیام؟
ب) کدام زهره‌جبین بی‌نقاب گردیده است
ج) خیر چشم تر من که رسانید به ابر؟
گاهی نشانگر آشکاری وجود ندارد، اما مفهوم کاملاً دو پدیده را با هم مرتبط کرده؛ یکی دلیل دیگری است بی آن‌که دلیلی منطقی باشد.
الف) آفتاب حسن او تا شعله زد
ب) از زمانی که آفتاب حسن او شعله زده، ماه رخ در پرده پنهان می‌کند / رفتن ماه بسبب آمدن رخ آفتاب‌آسای محبوب است
ب) صد جوئی آب بستم از دیده برکنار
ب) بیان پرسشی:
الف) دانی قیامت از چه ندارد سر قیام؟
ب) کدام زهره‌جبین بی‌نقاب گردیده است
ج) خیر چشم تر من که رسانید به ابر؟
گاهی نشانگر آشکاری وجود ندارد، اما مفهوم کاملاً دو پدیده را با هم مرتبط کرده؛ یکی دلیل دیگری است بی آن‌که دلیلی منطقی باشد.
الف) آفتاب حسن او تا شعله زد
ب) از زمانی که آفتاب حسن او شعله زده، ماه رخ در پرده پنهان می‌کند / رفتن ماه بسبب آمدن رخ آفتاب‌آسای محبوب است
ب) صد جوئی آب بستم از دیده برکنار

۳۰- پاسخ: گزینه ۴

پارادوکس: کم‌ارزش‌تر بودن نان حلال از آب حرام (شراب) در قیامت

استعاره: آب حرام از شراب

* یادآوری: همراه کردن آرایه‌ها موضوعی است که در آزمون‌های دی‌ماز به آن توجه داشتیم. هم این‌که یک بیت دارای دو یا سه آرایه باشد و هم فراتر از آن، این‌که آرایه‌ای به سبب یک آرایه دیگر پدید بیاید. شکل‌های رایج استعاره را - چه مکنیه و چه مصرحه - در درس‌نامه‌های دی‌ماز آموختید. هم‌چنین، برقراری وضعیتی متناقض‌نما را بدون آن‌که لزوماً تضاد به کار رفته‌باشد و به‌شکلی مفهومی، دیدید.

۳۱- پاسخ: گزینه ۴

نازی: ایهام تناسب (در معنای سگ شکاری با آهو و سگ تناسب دارد)

بند حرص و صحرای قناعت و چون سگ: تشبیه

بی‌آهو: ایهام به معنای (۱) خالی از حیوان آهو و (۲) بی‌عیب و بی‌نقص

آهو: نسبت‌دادن فعل «تازاندن» به «نفس» (آهو و صحرا را هم می‌توان

استعاره‌های مصرحه گرفت)

تضاد: حرص و قناعت

۳۲- پاسخ: گزینه ۲

تشبیه: ۱- چشمه خورشید (اضافه تشبیهی، تشبیه خورشید به چشمه)؛ ۲- چشمه خورشید تویی (تشبیه تو به چشمه خورشید)؛ ۳- سایه‌گه بید منم (تشبیه من به سایه‌گه بید)

پست: (۱) کم‌ارزش و فرومایه و (۲) کوتاه و قامت‌خمیده

ایهام: زدی: (۱) پرتو فشانندی و (۲) ضربه زدی

آرایه تشبیه

تعریف: نام بردن از دو پدیده با اسم آن‌ها و برقراری ارتباطی میانشان که نشان‌دهنده مقایسه و شباهت آن دو باشد. از این دو پدیده یکی به داشتن ویژگی خاصی مشهور و معروف است. برای همین، پدیده موردنظر را با آن مقایسه می‌کنیم تا ویژگی موردنظر را بتوان به هر دو نسبت داد. این ویژگی مشترک که دلیل همانندسازی است، «وجه شبه» نام دارد، یعنی «وجه» و دلیل شباهت دو پدیده. معمولاً این همانندسازی و مقایسه در قالب الگوهای زبانی مشخصی بیان می‌شود و خیلی از اوقات هم نشانه به‌خصوصی دارد که به آن

«ادات تشبیه» می‌گویند. به آن دو پدیده که موضوع سخن و اصل کار هستند و بدون نام‌بردن از آن‌ها تشبیه شکل نمی‌گیرد، «طرفین» تشبیه گفته می‌شود که شامل «مشبه» و «مشبه‌به» است. «مشبه» آن چیزی است که قصد توصیفش را داریم و با «مشبه‌به» آن را توصیف می‌کنیم. طرفین تشبیه هیچ‌گاه حذف نمی‌شوند. «مشبه‌به» ویژگی موردنظر گوینده را مشهورتر، معروف‌تر و برجسته‌تر دارد؛ زیرا اگر چنین نباشد، دلیلی هم ندارد برای توصیف چیز دیگری از آن کمک بگیریم. اگر «سرو» قدی بلند و چندین‌متری نداشته باشد، دیگر لطفی ندارد که معشوقی قدبلند را مثل سرو بدانیم. اساساً در درون هر تشبیه، به هر شکلی که بیان شود، یک گزاره تشبیهی ساده وجود دارد: الف < ب، به‌دلیل ج (< نشان‌دهنده ادات است و «ج» وجه شبه است).

دو پدیده موردنظر در تشبیه نمی‌توانند عیناً مترادف یا کاملاً از یک جنس باشند. «خیال» باید در آن نقشی داشته باشد. «من» نمی‌تواند شبیه به «پادشاه» دانسته شود، زیرا این دو از دو جنس متفاوت نیستند. «لباس» نمی‌تواند شبیه «کت» باشد، چون هر دو از یک جنس هستند، اما «دروغ» می‌تواند مثل یک «لباس» باشد. «لباس» پوشاننده و مخفی‌کننده است و «دروغ» هم پوشاننده حقیقت است.

نکته: تشبیه گسترده

سه یا چهار جزء تشبیه در جمله صراحتاً آمده است. آمدن «ادات» تشبیه کار را در تشخیص تشبیه آسان می‌کند، اما تشخیص وجه شبه لزوماً ساده نیست. اول با ادات تشبیه آشنا بشویم که اولین نشان‌گر تشبیه در یک متن است: ادات تشبیه: هر لفظی که نشان‌دهنده رابطه شباهت و همانندی میان دو اسم باشد. پسوند: -وش، -گون (گونه)، -سار، -سان، -وار، -آسا، -فام مثال: موش، آبگون، دیوانسار، مردسان، مُرداروار، گل‌فام نکته: «چشمه‌سار، کوه‌سار و شاخسار» تشبیه نیستند. پسوند «سار» در آن‌ها به معنی مکانی است که در آن، چشمه یا کوه یا شاخه بسیاری وجود دارد. حرف اضافه: چون (چو، هم‌چون)، چونان (هم‌چونان)، مانند، مثل، بهسان، برسان، به‌کردار

«چو» دارای معانی دیگری هم هست. این حرف به معنی «وقتی‌که» و «حال‌که» یا «اگر» هم به کار می‌رود. تشخیص آن مهم است و با توجه به مفهوم انجام می‌شود. به تمرین زیر دقت کنید:

تمرین: در هیچ‌یک گزینه‌ها ادات تشبیه وجود ندارد، به‌جز:

- ۱) چو جام لعل تو نوشم کجا بماند هوش / چو مست چشم تو گردم مرا که دارد گوش
 - ۲) به سان سوسن اگر دهبان شود حافظ / چو غنچه پیش تو آش مهر بر دهان باشد
 - ۳) چو کحل بینش ما خاک آستان شماس / کجا رویم بفرما از این جناب، کجا
 - ۴) مجنون ز جام طلعت لیلی چو مست شد / فارغ ز مادر و پدر و سیم و زر فتاد
- پاسخ: گزینه ۲؛ در گزینه‌های ۱، ۳ و ۴، «چو» یا «چون» به معنی «هنگامی‌که» یا «حال‌که» است و ادات تشبیه به شمار نمی‌رود.

قید: واژگان قیدی (قیدهای تشبیه)، مثل «گو [که]»، گویی، گویا، گفنی، پنداری، انگار» فعل: مانستن (یا ماندن)

واژه‌هایی مثل «صورت»، «صفت»، «رنگ» مثال: زلف لیلی‌صفت، گرد ز عفران‌رنگ و ...

نکته: «مانستن» در ساخت مضارع (مثلاً مضارع اخباری) به شکل «می‌مانم، می‌مانی، می‌ماند، می‌مانیم، می‌مانید، می‌مانند» به کار می‌رود. باید دقت کنید که «ماندن» در معنی «باقی ماندن» را با این فعل اشتباه نگیرد.

نمونه تشبیه‌های چهارجزی:

گشتم از اشک ندامت مخزن گنج گهر / خانه من چون صدف معمور از این باران شده (وجه شبه در مصراع دوم، «معمور از این باران شده» است). باغبان، همچو نسیم ز در خویش مران / کاب گلزار تو از اشک چو گلزار من است («ز در خویش مران» وجه شبه است. در مصراع دوم، تشبیه داریم ولی وجه شبه ذکر نشده است).

گشت چون خال سیاه تو مرار روز سیب / گشت چون زلف تو آشفته مرا صورت حال (وجه شبه در مصراع دوم صفت «سیاه» است که در واقع صفت متمم است).

جهان چون دل بتیرستان سیاه / مه از دیده پنهان و در راه، چاه
آورنده‌اند که در ناحیت کشمیر متصدی خوش و مرغزاری نزه بود که از عکس ریاحین او، پر زاغ چون دم طاووس نمودی.
در این سیلاب غم دسته گلی شاداب را ماند
عشق او چون موبد است و جان من آتشکدهست
لب چو لعل اندر نبات و پر چو سیم اندر حریر
رخ چو آب اندر شراب و تن چو خز اندر سمن

تشبیه فشرده

گاهی تشبیه در دو واژه خلاصه و چکیده می‌شود. این‌گونه خیال‌انگیزتر و بلیغ‌تر به نظر می‌رسد. اگر لفظ «ادات» در جمله وجود داشته باشد، شبیه‌دانستن دو پدیده بیشتر به چشم می‌آید، ولی بدون وجه و ادات، مشبه و مشبه‌به بیشتر «یکسان» به نظر می‌رسند و کشف تشبیه میانشان هم کمی دشوارتر می‌شود که البته با لذت ادبی بیشتری همراه است. مطابق کتاب درسی، تشبیه فشرده دو نوع است: (۱) اضافی و (۲) غیراضافی

تشبیه اضافی به دو شکل دیده می‌شود:

الف) مشبه‌به + مشبه:

امروز بنم تیغ جفا آخته دارد
ای کز دم زلف تو زده بر دل من نیش

ب) مشبه + مشبه‌به:

بتی گز تیر ز یسوی کمان زد
ترا بر جامه و مارا به جان زد (این نمونه از تشبیه اضافی خیلی نادرتر است).

لطیفه‌های سنت نهانی که عشق از او خیزد که نام آن نه لب لعل و خط زنگاری است

تشبیه غیر اضافی در قالب‌های مختلفی بیان می‌شود، اما معمولاً به شکل یک جمله اسنادی است.

- در واژه مرکب

الف) بر گذشت آن مایبیکر گرد باغ و بوستان

ب) چو درفتاد به دام آن نگار سیم‌اندام

ج) سنبل‌خط و لایسرخ نگاری‌ست

د) شکر بر خویشتن خندد گر آن ماه / به شکر خنده بگشاید دهان را

- با گروه بدلی

«بدل» یک نقش تبعی برای گروه اسمی است. گروهی که با درنگ، پس از یک گروه اسمی دیگر بیاید و آن را توضیح دهد یا لقب و عنوان و عیناً معادل آن باشد یک گروه بدلی است. در جمله «من، دانش‌آموزی کوشا، در این‌جا تلاش می‌کنم»، «دانش‌آموزی کوشا» عیناً معادل «من» است و بدل آن به شمار می‌آید. نکته این‌جا است که چنین نقش دستوری‌ای بسیار برای بیان رابطه شباهت مناسب است. در تشبیه هم ما با استفاده از بدل می‌توانیم بگوییم که دو پدیده نامتجانس و دور، معادل هم هستند.

الف) اگر تو، سرو خرامان، ز پای نشتینی

ب) بر پل شکسته ممان، کاین نه خالی از خطر است

ج) تو، درخت خوب‌منظر، همه میوه‌ای ولیکن

- در جمله اسنادی

الف) از سنبل اوست نوش من زهر

وز لاله اوست زهر من نوش

ب) سیاه خال تو دانست و تیره زلف تو دام

به دام بسته شوم گر طمع به دانه کنم

۳۳- پاسخ: گزینه ۱

تشبیه: ۱- من بادپای روحم (تشبیه من به اسب بادپای روح)؛ ۲- من بادیان نوحم (تشبیه من به بادیان کشتی نوح)؛ ۳- با وجود لعل ساقی جرعه کوثر ننوشم (تشبیه تفضیلی لب معشوق به جوی بهشتی کوثر)؛ ۴- لاله‌رویان (تشبیه درون‌واژه‌های چهره معشوق به گل لاله)؛ ۵- هر سو گلشن است (تشبیه اطراف به باغ و گلشن)

استعاره مصرحه: ۱- لعل: لب؛ ۲- ساقی: معشوق

* یادآوری: در درس‌نامه «استعاره مصرحه» در آزمون شماره «۱» دی‌ماز، با تصاویر پرتکرار معشوق آشنا شدید:

تصاویر پرتکرار

عشق:

- آتش (احساسات و هیجان‌های درونی را به آتش تشبیه می‌کنند که از درون می‌سوزد و شعله می‌کشد).

- شراب (عشق مست‌کننده است، مانند شراب. بنابر این، گاهی منظور از «شراب» یا واژه‌های مشابه، عشق است).

- دام (عشق گرفتارکننده است).

معشوق:

- صنم / بُت:

صنما یا غم عشق تو چه تدبیر کنم

به جانم ای بت شیرین دهن که همچون شمع

- لعبت:

نشاط آغاز کرد و باده می‌خورد

غم آن لعبت آزاده می‌خورد

- نگار:

نیست در شهر نگاری که دل ما ببرد

بختم از یار شود رختم از این‌جا ببرد

- ماه / مه:

گر نباشد هر دو عالم گو مباحش

تو بسی ای ماه و مه بکتا خوش است

- بهار:

ملکا مها نگارا صنما بتا بهارا

شیرین بود به شهر غزل شهریاری‌ام (زبان، ۱۴۰۰)

- غزال / آهو:

تا هست تاج عشق توام بر سر ای غزال

شمشاد خانه‌پرور ما از که کم‌تر است؟

- ستاره:

سرو (سرو روان) / شمشاد:

باغ مرا چه حاجت سرو و صنوبر است؟

هر که دید آن سرو سیم‌اندام را

ننگرد دیگر به سرو اندر چمن

چه شب است یارب، امشب که ستاره‌های برآمد
- گل:
آن خرمن گل نه گل که باغ است
- طیب:
خواهم که پیش میرمت ای بی‌وفا طیب
- ساقی:
ساقی ار باده از این دست به جام اندازد
- یوسف:
ای یوسف خوش‌نام ما، خوش می‌روی بر بام ما

که دگر نه عشق خورشید و نه مهر ماه دارم
نه باغ ارم که باغ مینوست
بیمار بازپرس که در انتظارم (زبان، ۱۴۰۰)
عارفان را همه در شرب مدام اندازد (زبان، ۱۴۰۰)
ای در شکسته جام ما، ای بردریده دام ما

۳۴- پاسخ: گزینه ۱

بیت «الف»: تضاد: دوستی و دشمنی
جناس افزایشی: بین «دوست» و «دوستی»
بیت «ج»:

پارادوکس: گرفتار بودن آزادگان

حسن تعلیل: گرفتار بودن آزادگان به دلیل غیرتمندی ماه تابان و سرو آزاد نسبت به معشوق

بررسی سایر ابیات:

بیت «ب»:

موازنه: ندارد، به سبب ناهماهنگی هجای اول «سخن» با «نسبت».

سخن	طوطی	خطت	به	چمن	می‌گفتم
نسبت	پسته	تنگت	به	شکر	می‌کردم

تشبیه: سخن طوطی خطت به چمن می‌کردم (تشبیه خط (موی صورت) معشوق به طوطی و به چمن) - نسبت پسته تنگت به شکر می‌کردم (تشبیه دهان معشوق به شکر)

بیت «د»: کنایه: دل درویش را به دست آور. ایهام: ندارد.

۳۵- پاسخ: گزینه ۲

استعاره مصرحه: عقیق: استعاره از لب (بیت الف)

اسلوب معادله: روشنی دل عاشق به واسطه آتش عشق = روشنی ویرانه به واسطه چشم جغد (بیت ب)

موازنه:	میان	بحر	به	یاد	گهر	توان	رفتن
	هوای	زهر	به	شوق	شکر	توان	کردن (بیت ج)

تشبیه: تشبیه لب و دندان به لعل و گوهر و تشبیه مردمک چشم به قارون

متناقض‌نما / پارادوکس

بسیاری از آثار ادبی مملو از حالتی است که به آن «وضعیت متناقض» می‌گوییم. وقتی که یک پدیده، در آن واحد، دو حالت متعارض و متضاد داشته باشد، وضعیتی متناقض پدید می‌آید. وضعیت متناقض می‌تواند در اشکال زیر دیده شود:

- ۱- ترکیب اضافی: بحر آتش، قاطعیت تردید، شرم سرافرازی، سایه خورشید، سلطنت فقر، دولت فقر، شولای عربانی، زهر شیرینی، شربت زهر، سور ماتم، بزم عزا و...
- ۲- ترکیب وصفی: سرد گرم، بیمار تندرست، آتش سرد، سموم فسرده، برگ بی‌برگی، حاضر غایب، صورت بی‌صورت، دُرد صاف، سم گوارا، فریاد بی‌صدا، راهروی نشسته، سالک موقوف، مجاز حقیقی، رند پارسا، گدایان مُنعم و...
- نکته: واژه مرکب «خراب‌آباد» هم دارای وضعیتی متناقض است.
- ۳- نهاد و مسند متضاد: وقتی دو کلمه متضاد به هم اسناد شوند؛ مثال: «که درد یار پری‌چهره عین درمان است».
- ۴- یک نهاد با دو گزاره متضاد: «ما با توایم و با تو نه‌ایم؛ اینت بوالعجب» یا «دل من است که هم جمع و هم پریشان است».
- ۵- علت و معلول متضاد: علتی که معلولی متضاد پدید بیاورد، وضعیتی متناقض است. در این حالت، غالباً از حرف اضافه «از» که کاربرد علّی و سببی دارد استفاده می‌شود؛ مثال:

می‌شد نکو به زخم دگر زخم سینه‌ام	دردا که مرهم دگر از من دریغ داشت
از نرگس بیمار بود تازگی حسن	معموری آفاق ز دل‌های خراب است
از خلاف‌آمد عادت بطلب کام که من	کسب جمعیت از آن زلف پریشان کردم

۶- فاعل و فعل متضاد: وقتی فاعلی کاری انجام می‌دهد که با ذاتش تضاد دارد، وضعیتی متناقض پدید می‌آید؛ مثال:

«از این باد ار مدد خواهی، چراغ دل برافروزی»؛ باد روشن‌کننده چراغ است.

- به دو شرط مهم در رابطه با وضعیت متناقض و آرایه متناقض‌نما دقت کنید: (۱) زمان واحد و (۲) پدیده واحد. یک پدیده واحد باید در زمان واحد دو ویژگی متضاد داشته باشد تا متناقض‌نما پدید بیاید.
- در بیتی که وضعیتی متناقض است، لزوماً «تضاد» وجود ندارد. چرا که گاهی متناقض‌نما از طریق شکل‌های ۵ و ۶ ایجاد می‌شود و نیازی به وجود واژه‌های عیناً متضاد نیست.

۳۶- پاسخ: گزینه ۴

بیت «د»: حلاوت‌خانه وحدت (اضافه تشبیهی، تشبیه وحدت به حلاوت‌خانه)

بیت «ج»: قلب ایهام دارد (۱) دل و (۲) سکه تقلبی

بیت «ب»: لف و نشر: لطف < نظر مرحمت - قهر < حلقه فتراک

بیت «الف»: تاک مجاز از شراب

لفونشر

لفونشر گونه‌ای از برقراری ارتباط بین دو یا چند گروه از واژه‌هاست. با استفاده از این آرایه، شاعر آنچه را می‌تواند موردبمورد توضیح بدهد، در دو گروه می‌آورد. اول، گروهی از واژه‌ها را، معمولاً با حرف عطف بهم پیوند می‌دهد، سپس گروهی از واژه‌های دیگر را که به‌نوعی به آن‌ها مربوط می‌شوند، ذکر می‌کند. نهایتاً حالتی مانند حالت زیر پیش می‌آید:

$$C' - B' - A' < A - B -$$

«لف» در لغت یعنی «بپیچیدن» که اصطلاحاً به گروه اول واژه‌ها گفته می‌شود و به گروه دوم، که یک‌بیک و موردبمورد (گاهی بهترتیب و گاهی بی‌ترتیب)، به گروه اول مربوط می‌شود، «نشر» یعنی «پراکندن / باز کردن» گفته می‌شود.

این آرایه قالب مناسب برای ارتباط دادن پدیده‌هایی ایجاد می‌کند که در ادبیات فارسی معمولاً مرتبطند (مثلاً تصاویر رایجی که درباره ویژگی‌های چهره و ظاهر معشوق است)، بنابراین این گاهی لفونشر را همراه با تشبیه می‌بینیم. میان «عارض / چهره / رخ» و «روز» ارتباطی قراردادی در ادبیات ما وجود دارد؛ میان «زلف / مو / گیسو» و «شب»

هم همین‌طور. شاعر به‌جای آن‌که این‌ها را در قالب‌های آشکار و تکراری تشبیه، همانند کند، از لفظونشر هم می‌تواند استفاده کند: «ز زلف و عارض خود صبح و شام آورد مستان را».

از طریق این آرایه، اجزای جملات نیز می‌توانند در دو یا چند گروه با یکدیگر ارتباط پیدا کنند؛ مثلاً گروه اول «افعال» و گروه دوم «مفعول‌های» آن‌ها باشند. بیت منسوب به فردوسی نمونه بارز آن است:

به روز نیرد، آن یل ارجمند
به شمشیر و خنجر، به گرز و کمند
برید و درید و شکست و بیست
یلان را سر و سینه و پا و دست

لفظونشر دو حالت مرتب و مشوش دارد:

(۱) مرتب: $B' - A' < B - A$

(۲) مشوش: $A' - B' < B - A$

۳۷- پاسخ: گزینه ۳

کلمات قافیۀ درونی: «بینوایی» - «آشنایی» - «بلایی» < «پی» الحاقی است < بینوا - آشنا - بلا

در این واژه‌ها، مصوت بلند «ا» حرف قافیه (روی) است که مطابق است با قاعدۀ «۱» قافیه. حذف حروف الحاقی نیز جزو تبصره‌های قافیه است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

قافیه‌های گزینه‌های ۱ (کیش - نیش - خویش) و ۴ (کنار - خار - لاله‌زار)، برابر با قاعدۀ «۲» هستند و قافیۀ گزینه ۲ (جا - ماوا) که برابر با قاعدۀ «۱» است، مشمول تبصره‌ای نمی‌شود.

قواعد قافیه

قافیه شدن مصوت بلند «ا» به‌تنهایی

قاعده شماره یک

قافیه شدن مصوت بلند «او» به‌تنهایی

مصوت بلند «ای» به‌تنهایی قافیه نمی‌شود.

مصوت بلند + صامت

قاعده شماره دو

مصوت کوتاه + صامت

مصوت بلند + صامت + صامت

قاعده شماره دو

مصوت کوتاه + صامت + صامت

(۱) حروف اصلی

حروف مشترک قافیه

(۲) حروف الحاقی ← حروف الحاقی باید حذف شوند تا حروف اصلی قافیه را بیابیم.

حروف الحاقی:
 (۱) شناسه‌ها ← سوختم - دوختم (وخت: اصلی، م: الحاقی)
 (۲) ضمائر متصل ← یارش - مارش (از: اصلی، ش: الحاقی)
 (۳) پسوندها ← سران - دران (تر: اصلی، ان: الحاقی)

- ۴) مخفف صیغه‌های زمان حال ← خوبی؟ - مطلوبی؟ (وب: اصلی، ی: الحاقی)
 ۵) «تن» مصدری ← خوردن - بردن (ژد: اصلی، تن: الحاقی)
 ۶) «ی» ای که به کلمات مختوم به «او / ا» می‌چسبد ← بوی - جوی (او: اصلی، ی: الحاقی)
 ۷) مصوت «ای» پایان کلمات قافیه همواره جزو حروف الحاقی است ← علی - منجلی (ل: اصلی، ی: الحاقی)
 ۸) های بیان حرکت آخر کلمه قافیه ← خنده - بنده (خند: اصلی، ه: الحاقی)

۳۸- پاسخ: گزینه ۲

قافیه اول: بر - پر < حروف قافیه: ر
 قافیه دوم: دوخته - سوخته < حروف قافیه: ه - وخت

بررسی سایر گزینه‌ها:

در گزینه ۱، فقط کسی و بسی قافیه‌اند و واژه‌های جوید و گیرد قافیه نمی‌سازند، زیرا «د» شناسه است و به‌عنوان حرف الحاقی حذف می‌شود.

در گزینه ۳، فقط کبش و ریش هم‌قافیه‌اند و زشت و پشت با یکدیگر قافیه نمی‌سازند، زیرا مصوت کوتاه‌شان متفاوت است.

در گزینه ۴، غم و بچم قافیه‌های بیت هستند و گریبان و جوانان قافیه نمی‌شوند، زیرا بعد از گریبان یک کسره اضافه آمده‌است.

۳۹- پاسخ: گزینه ۱

دی	خا	چ	ق	عش	ز	ما	ن	در	تو
-	-	U	U	-	U	-	U	-	U بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه

< تقطیع صحیح: -- U U - U - U --

۴۰- پاسخ: گزینه ۳

کرد	ل	ء	س	فان	طو	ی	ص	قص	د	دی	ز	کم	آش
-	U	-	U	-	-	U	U	-	U	-	U	-	-
شد	دید		پ	ما	آز	ک	داد		واب		ج	مم	چش
-	U- هجای کشیده		U	-	-	U	U- هجای کشیده		U- هجای کشیده		U	-	-

۱۴- علامت هجایی

وزن بیت: مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن (بحر مضارع)

۴۱- پاسخ: گزینه ۳

خند	م	من	ی	رو	در
-	U	-	U	-	-

مفعول فاعلن

شِی	رِی	نِی	یِ	ن	گا	ه	تو	بر	من	حَ	را	م	باد
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-

مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن

وزن سایر ابیات درست تعیین شده است. البته در گزینه «۱» باید یک فعلن در برابر عبارت «گل من» می آمده، که با توجه به این که گزینه «۳» نادرست تر است، پاسخ همین گزینه ۳ است.

۴۲- پاسخ: گزینه ۱

وزن بیت گزینه «۱»، «فَعولن فَعولن فَعولن» است که نام بحر آن می شود «مِثْمارب مِثْمن سَالم»

بحرهای عروضی:

- رمل: از تکرار «فاعلاتن» حاصل می شود.
- رجز: از تکرار «مستعلن» حاصل می شود.
- متقارب: از تکرار «فَعولن» حاصل می شود.
- هزج: از تکرار «مفاعیلن» حاصل می شود.

حال چگونه نام اوزان را تشخیص دهیم؟

- ۱- ابتدا به این دقت می کنیم که چه رکنی در بیت تکرار شده است. نام بحر مشخص می شود.
- ۲- رکن در هر بیت چند بار تکرار شده است؟ اگر شش (سِتّه) بار، «مِثْمن» و اگر هشت (ثَمَانِیّه) بار، «مِثْمن». به بیان دیگر، اگر رکن عروضی در یک مصراع سه بار تکرار شده، آن مصراع «مِثْمن» است و اگر چهار بار تکرار شده، «مِثْمن» است.
- ۳- آیا از رکن آخر هجا یا هجاهایی حذف شده است؟ اگر بله، بحر «محذوف» و اگر خیر، بحر «سالم» است.

در نتیجه، نام وزن بیت زیر چیست؟

بیا تا گل برافشانیم و می در ساغر اندازیم / فلک را سقف بشکافیم و طرحی نو دراندازیم

وزن بیت حاصل تکرار «مفاعیلن» (U / ---U / ---U / ---U) است < هزج

«مفاعیلن» در هر مصراع چهار بار تکرار شده است < هزج مِثْمن

از رکن آخر هجایی حذف نشده است < هزج مِثْمن سالم

۴۳- پاسخ: گزینه ۲

دَند	شُ	دِ	زَن	حَق	تِ	وَ	دَع	نَز حذف همزه	مَ	چَ	ن	گا	دِ	مُر
U-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	U	-	U	-
-														
بلند تلفظ کردن هجای پایانی											بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه			آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن
شد	ماح	ای	حق	تِ	مَ	رَح	از	مِ	هَ	شاح	ها	ر	کَف	

-	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	-	آوردن فاعلاتن به جای فاعلاتن
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	------------------------------

وزن بیت: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فعلن

اختیارات شاعری:

(۱) بلند بودن هجای پایانی

(۲) آوردن فاعلاتن به جای فاعلاتن

(۳) ابدال

(۴) قلب

اختیارات وزنی

(۱) بلند بودن هجای پایانی:
 هجای پایانی هر مصراع و یا در اوزان دوری هر نیممصراع «همیشه» باید بلند باشد، پس در تقطیع همیشه آن را بلند به حساب می‌آوریم.

گاهی هجای آخر مصراع یا نیممصراع کشیده است (-U)؛ لازم است کل هجای کشیده را بلند در نظر بگیریم و نه فقط بخش کوتاه آن را. U ← -

(۲) آوردن فاعلاتن به جای فاعلاتن:
 در اوزانی که با «فاعلاتن» آغاز می‌شود، شاعر می‌تواند به جای «فاعلاتن»، «فاعلاتن» بیاورد.
 فقط در ۴ وزن زیر ممکن است:
 فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فعلن
 فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فعلن

دقت کنید که عکس این اختیار صادق نیست، یعنی نمی‌توان به جای فاعلاتن، فاعلاتن آورد.

(۳) ابدال: شاعر می‌تواند به جای دو هجای کوتاه (UU)، یک هجای بلند بیاورد.
 UU ← -
 این اختیار در رکن‌های زیر قابل اجراست:
 فاعلاتن ← مفعولن
 مفاعل ← مفعولن
 مفاعل ← مفعولن
 مفاعل ← مفعولن
 مفاعل ← مفعولن
 مفاعل ← مفعولن
 مفاعل ← مفعولن
 مفاعل ← مفعولن

(۴) قلب: شاعر می‌تواند «-U» را به جای «U-» و برعکس به کار ببرد. این اختیار بیشتر در دو رکن «مفاعلن» و «مقتعلن» رخ می‌دهد.
 یک خبر از من بدان مرد سخندان برد
 مقتعلن فاعلن مفاعلن فاعلن

۴۴- پاسخ: گزینه ۳

ای	ءا	ف	تا	بِ	رو	شَ	نُ	ای	سا	ی	ی	هَ	ما
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-
بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه													
ما	را	نِ	گا	هی	حذف همزه	تو	تَ	ما	حذف همزه	حذف همزه	تَ	حذف همزه	کُ

-	U	-	U	-	-	U	-	-	U	-	U	-	-
			U	-					U	-			
									-	U			
									U	-			

وزن بیت: مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن

اختیارات شاعری:

(۱) بلند بودن هجای پایانی

(۲) آوردن فاعلاتن به جای فاعلاتن

(۳) ابدال

(۴) قلب

اختیارات وزنی

(۱) بلند بودن هجای پایانی:

هجای پایانی هر مصراع و یا در اوزان دوری هر نیممصراع «همیشه» باید بلند باشد، پس در تقطیع همیشه آن را بلند به حساب می‌آوریم.

گاهی هجای آخر مصراع یا نیممصراع کشیده است (-U)؛ لازم است کل هجای کشیده را بلند در نظر بگیریم و نه فقط بخش کوتاه آن را. U ← -

(۲) آوردن فاعلاتن به جای فاعلاتن:

در اوزانی که با «فاعلاتن» آغاز می‌شود، شاعر می‌تواند به جای «فاعلاتن»، «فاعلاتن» بیاورد.

فقط در ۴ وزن زیر ممکن است:

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن	فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن
فاعلاتن فاعلاتن فاعلن	فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

دقت کنید که عکس این اختیار صادق نیست، یعنی نمی‌توان به‌جای فاعلاتن، فاعلاتن آورد.

(۲) ابدال: شاعر می‌تواند به‌جای دو هجای کوتاه (UU)، یک هجای بلند بیاورد.

UU ← -

این اختیار در رکن‌های زیر قابل اجراست:

فاعلاتن ← مفعولن	مفاعلتن ← مفعولن
مفاعلتن ← مفعولن	مفاعلتن ← مفعولن

(۳) قلب: شاعر می‌تواند «-U» را به‌جای «U-» و برعکس به کار ببرد. این اختیار بیشتر در دو رکن «مفاعلتن» و «مفاعلتن» رخ می‌دهد.

کیست که پیغام من به شهر شروان برد	مقتعلن فاعلتن مفاعلتن فاعلن
یک خبر از من بدان مرد سخندان برد	مقتعلن فاعلتن مفاعلتن فاعلن

۴۵- پاسخ: گزینه ۱

قالب ابیات مثنوی و سراینده آن سعدی در قرن هفتم است (مذکور در کتاب علوم و فنون ادبی (۱)، صفحه ۷۶).

۴۶- پاسخ: گزینه ۲

مفهوم گزینه ۲: روزگار ناپایدار است (تغییر وضعیت می‌دهد)
مفهوم سایر گزینه‌ها: مکافات عمل آدمی به خود او بازمی‌گردد

۴۷- پاسخ: گزینه ۴

مفهوم موردنظر سوال: بی‌ارزشی زندگی عاشق در برابر خواست معشوق

مفهوم تسلیم و رضا در برابر معشوق در ابیات این سوال دیده می‌شود اما طراح، در صورت سوال و گزینه ۴، مشخصاً مفهوم «بی‌ارزشی زندگی در برابر خواست معشوق» را در نظر داشته است: «مرا رضای تو باید، نه زندگانی خویش» را با «گر کام دوست کشتن سعدی است، باک نیست» مقایسه کنید.

۴۸- پاسخ: گزینه ۱

در همه گزینه‌ها، مفهوم «جست‌وجوی جوانی در پیری» دیده می‌شود، به‌جز گزینه ۱ که در آن شاعر می‌گوید: «جوانی را مانند شمع راه کردم که زندگی حقیقی را پیدا کنم و در این مسیر، هر دو را از دست دادم».

۴۹- پاسخ: گزینه ۴

مفهوم موردنظر سوال این است که «مظاهر طبیعت عاشق را به یاد معشوق می‌اندازد». در گزینه ۴، مظهري از طبیعت دیده نمی‌شود.

۵۰- پاسخ: گزینه ۳

مفهوم موردنظر سوال «آمدن بهار و دمیدن جان و شوق تازه به وجود طبیعت (و مظاهر آن)» است. این مضمون را در گزینه ۱ با «شکوفه (= نماد بهار) شور فکنده‌ست در گلستان‌ها» و در گزینه ۲، با «زمین شده‌ست ز برگ شکوفه سیمین‌تن» (= آمدن بهار) و در گزینه ۴، «سبزه» مشتاق و نیازمند آن است که «شکوفه» (رمز آمدن بهار) ببارد و بر زمین بریزد. گزینه ۳، به توصیف طبیعت نمی‌پردازد بلکه خوش‌گذرانی در آن را مد نظر دارد.

علوم اجتماعی کنکور دی ماه ۱۴۰۱

۲-۵۱

نکته سؤال مربوط به درس چهارم جامعه شناسی دهم است

ترتیب جایگاه د بعد از الف می تواند بسیاری از داوطلبین را به اشتباه بیاندازد از بخش ج می توان تشخیص داد که جواب یا ۲ است یا ۴ اما بورس اوراق بهادار به دلیل میزان اثرگذاری بیشتر پدیده کلان تری محسوب می شود.

۳-۵۲

نکته سؤال مربوط به درس چهارم جامعه شناسی ششم است

فرصت ها و محدودیت ها به هم وابسته اند و برخی از محدودیت ها مانع از شکوفایی ابعاد معنوی انسان می شود. بنابراین یا ۳ یا ۴. اما جهان های اجتماعی را می توان بر اساس فرصت ها و محدودت هایی که به وجود می آورند ارزیابی کرد. بنابراین ۳

۱-۵۳

از بخش سوم سؤال یعنی حکومت توسط اکثریت می فهمیم که یا ۱ یا ۲. اما پاسخ دادن یا ندادن به فرد سلام کننده پیامد ارادی محسوب می شود بنابراین ۱.

۱-۵۴

درس ششم و سوم جامعه ۱۱

ویژگی نوع اول حرکت های اعتراض آمیز مذهبی در دوران رنسانس مخالفت با قدرت پاپ و حمایت قدرت های مذهبی از آن بود پس یا ۱ یا ۲. اما استعمار قدیم از قرن ۱۵ شکل گرفت بنابراین ۱

۴-۵۵

گرایش به فرهنگ یونان و رم ویژگی دوره رنسانس است (رد گزینه ۱) تردید در هویت معرفت شناسی جهان مدرن مربوط به مفهوم پسامدرن است (رد گزینه ۲ و ۳)

۳-۵۶

در رویکرد انتقادی به ساختار توجه می شود و نقد بر اساس مفهوم سلطه صورت می گیرد نه بر اساس حقیقت و فضیلت چرا که رویکرد انتقادی وجه توصیفی رویکرد تفسیری درباره ارزش های جوامع را می پذیرد.

۲-۵۷

آگاهی پیروی کننده نسبت به تبعیت خود تنها در ابزارهای تنبیهی و تشویقی وجود دارد و در رویکرد اقناعی فرد نسبت به پیروی خود ناآگاه است.

۳-۵۸

رویکرد تفسیری به جنبه معناداری کنش انسان توجه دارد در نتیجه آن را به پدیده طبیعی فرو نمی کاهد. (رد گزینه ۱) رویکرد تبیینی به دلیل روش تجربی نمی تواند تبعیض نژادی را به عنوان یک ضد ارزش تقبیح کند (رد گزینه ۲) رویکرد انتقادی امکان داوری علمی را به وجود می آورد (رد گزینه ۴)

۲-۵۹

پسر (جنسیت)=اسمی / سفیدپوست=اسمی بنابراین گزینه ۲

۱-۶۰

مدینه ضاله انحراف نظری از مدینه فاضله است بنابراین یا ۱ یا ۳. مدینه جاهله اساسا حاصل انحراف از مدینه فاضله نیست بنابراین ۱

۱-۶۱

تصمیم گیری درباره مسائل مشترک و رفع اختلاف ها موجب به وجود آمدن سیاست می شود بنابراین یا ۱ یا ۳ . هر سه دانشمند در خطی دیدن تاریخ بشری هم نظر هستند (از پاورقی کتاب). پس ۱

۴-۶۲

خودکشی حاصل مرگ جهان اجتماعی است

۴-۶۳

نظریه نوگرایی اسلامی مربوط به طه عبد الرحمان است (بخوانیم و بدانیم)

۳-۶۴

منورالفکرها مشروطه را نوعی حاکمیت سکولار مانند دولت انگلستان می دانستند بنابراین یا ۲ یا ۳. نظریه جنگ تمدن ها اسلام را به عنوان بزرگترین خطر برای جهان غرب در نظر می گیرد پس ۳

۲-۶۵

رعایت حقوق دیگری به معنی تحقق یک ارزش است.

کنکور انسانی – دی ماه ۱۴۰۱ – درس روان شناسی

۶۶. پاسخ: گزینه ۲

مسئله در پژوهش همان سوال ذهنی پژوهشگر است که معمولا به صورت سوالی مطرح می شود. گزینه یک فاقد این ویژگی است. همچنین جمله مطرح شده اصلا مسئله ذهنی نیست بلکه نوعی پاسخ تلقی می شود.

برای تشخیص فرضیه می بایست به نکات زیر توجه کرد:

۱. در فرضیه رابطه بین موضوعات مورد مطالعه بررسی می شوند.
 ۲. فرضیه حتما به صورت جمله خبری است و جملات سوالی و دستوری فرضیه نیستند (مسئله جمله سوالی است).
 ۳. واژه هایی که در آن ها شک و تردید وجود دارد (احتمالا، ممکن است، شاید) در فرضیه بیان نمی شوند.
 ۴. واژه هایی که در آن ها قطعیت وجود دارد (قطعا، مطمئنا) در فرضیه بیان نمی شوند.
 ۵. واژه هایی که بیانگر شانس و تصادف هستند در فرضیه بیان نمی شوند.
 ۶. واژه هایی که بار ارزشی به جمله می دهند در فرضیه بیان نمی شوند.
- در گزینه های زیر، گزینه های یک دارای بار ارزشی (مثبت) و گزینه های سه و چهار به صورت سوالی هستند.

در مورد نظریه نیز باید به این نکته توجه داشته باشیم که مجموعه ای از اصول و قوانین علمی، نظریه را شکل می دهد. گزینه دیک فاقد این ویژگی می باشد.

۶۷. پاسخ: گزینه ۳

بررسی گزینه ها

گزینه ۱: استدلال منطقی بر اساس امور عینی (ویژگی دوره کودکی) - یادگیری و کاربرد راهبردهای تقویت حافظه (رشد شناختی دوره نوجوانی)

گزینه ۲: به کار گیری مهارت های کنترل خشم برای مهار هیجانات (رشد هیجانی دوره نوجوانی) - بی ثباتی و تحریک پذیری در بروز هیجانات (رشد هیجانی دوره نوجوانی)

گزینه ۴: داشتن توجه گزینشی و داشتن تمرکز بر اطلاعات مرتبط (رشد شناختی دوره نوجوانی) - توانایی در نظر گرفتن احتمال های مختلف در انجام کار (رشد شناختی دوره نوجوانی)

۶۸. پاسخ: گزینه ۴

رد گزینه ۱: رشد درک اخلاقی یک موقعیت شخصی و درون فردی نیست. بلکه مربوط به موقعیت اجتماعی است.
رد گزینه ۲: تغییرات فیزیولوژیکی و هورمونی، مربوط به رشد هیجانی نوجوان است. همچنین گزاره "توجه صرف نوجوان به مصلحت خود" گزاره غلطی است.
رد گزینه ۳: رشد اخلاقی مستقل از رشد شناختی نیست؛ بلکه وابسته به آن است.

۶۹. پاسخ: گزینه ۱

- پیدا کردن حرف "ص" در بین یک پاراگراف حرف "س" : جستجو(مکان حرف ص نامشخص است)
- گزارش کردن تعداد ضربان قلب بیمار آسیب مغزی در هر ۵ دقیقه یک بار: گوش به زنگی (زمان در این موقعیت نامشخص است و معلوم نیست چه زمانی ممکن است قلب بیمار نا منظم بزند)
- رد کردن محموله قاچاق داروهای روان گردان از ایستگاه بازرسی گمرک : از دست دادن محرک هدف (علامت (محموله قاچاق) حاضر است؛ ولی ردیابی نمی شود.
- آمادگی نیروهای امداد برای وقوع زلزله: گوش به زنگی (زمان وقوع زلزله نامشخص است)

۷۰. پاسخ: گزینه ۳

- غزاله با مادرش قرار دارد و هر خانم چادری را که از دور می بیند فکر می کند مادرش است: انتظارات و سبک پردازش(پردازش مغز غزاله به خاطر قراری که با مادرش دارد به محرک های مرتبط با آن توجه می کند)
- جلب توجه یک قالیباف به فرشهایی که در مسجد جامع شهر پهن شده است: اطلاعات موجود در حافظه(قالیباف به دلیل اطلاعات موجود در حافظه اش به موضوعات مرتبط با آن توجه می کند)
- یا سین ۵ ساله در بین اسباب بازی ها تنها ماشین های بزرگ و قرمز رنگ را انتخاب می کند: انتظارات و سبک پردازش(کودک ۵ ساله به خاطر پردازش ادراکی که دارد، توجه اش به ماشین های بزرگ و قرمز جلب می شود)

با توجه به موارد بالا گزینه های ۳ و ۴ یکی هستند و می توانند درست باشند و سوال دارای ابهام است. برای رفع این ابهام تنها در صورتی که گزینه سبک پردازش را به سبک پردازش ادراکی یاسین نسبت دهیم؛ می توانیم گزینه ۳ را انتخاب کنیم.

۷۱. پاسخ: گزینه ۲

- دانش آموزی که علاقه به درس و مدرسه ندارد و در یادآوری مطالب تدریس شده؛ عملکرد پایینی دارد: عوامل عاطفی (علاقه داشتن و علاقه نداشتن به یک موضوع، بر روی حافظه و به خاطر سپاری موضوع تاثیر میگذارد)
- دبیری که به علت محدودیت زمانی به صورت فشرده و پشت سرهم تدریس می کند: تداخل اطلاعات (ورود پشت سر هم اطلاعات به مغز موجب می شود اطلاعات با هم تداخل پیدا کنند)
- دانش آموزی که بدون راهنمایی گرفتن از معلم قادر به پاسخگویی سوالات امتحانی نیست: مشکلات نشانه های بازیابی (برای اینکه اطلاعات را از حافظه بیرون بکشیم، نیاز به نشانه و سرنخ داریم و اگر نشانه ها به تعداد کافی نباشند در مرحله بازیابی دچار مشکل می شویم)
- دانش آموزی که به علت مرور درس های تدریس شده در همان روز مطالب درسی را فراموش می کند: اثر گذشت زمان (با گذشت زمان مقدار فراموشی زیاد می شود و مرور مطالب در ساعت های اولیه اثر گذشت زمان را کنترل می کند)

۷۲. پاسخ: گزینه ۴

- روش دریافت مباحث درسی توسط دانش آموزان روشندل در کلاس: شنیداری
- خرید تلفن همراه مناسب بر اساس تبلیغات نصب شده در تابلوهای شهری: دیداری
- به خاطر سپاری داستان کارتون مورد علاقه توسط کودک ۵ ساله: جزئی (رمزگردانی کودکان به صورت جزئی و شامل جزییات یک موضوع یا رویداد می شود)
- حفظ کردن پلاک یک خودرو عبوری در خیابان: دیداری

۷۳. پاسخ: گزینه ۱

- معلمی که برای یادگیری بیشتر دانش آموزان، به سراغ روش های تدریس فعال و مشارکتی می رود (به کار گیری راه حل مناسب – استفاده از تدریس فعال و مشارکتی نوعی راه حل مناسب از نگاه معلم محسوب می شود)
- روان شناسی که قبل و بعد از جلسات مشاوره، میزان اضطراب مراجعان خود را اندازه گیری می کند (ارزیابی راه حل – اندازه گیری میزان اضطراب قبل و بعد از جلسه نوعی ارزیابی محسوب می شود. اینکه جلسه مشاوره توانسته به کم شده اضطراب کمک کند و راه حل درستی به کار گرفته شده است یا نه)
- فوتبالیستی که علاوه بر تمرینات منظم ورزشی که قبلا داشته، به برنامه تغذیه و آرامش روانی خود نیز توجه می کند (بازیابی و اصلاح راه حل – اینکه فقط نباید به تمرینات منظم ورزشی توجه کند و این راه حل مناسب نیست. بلکه باید به تغذیه و آرامش روانی خود نیز توجه کافی داشته باشد)

- دانش آموزی که از طریق مشورت با دیگران، اطلاعات خود در زمینه انتخاب رشته تحصیلی را افزایش می دهد. (مشورت با دیگران به او کمک می کند رشته مورد علاقه خود را انتخاب کند و در واقع مسئله خود را به درستی تشخیص دهد)

۷۴. پاسخ: گزینه ۴

بررسی موارد:

- والدینی که برای خرید جهیزیه دخترشان، ماهانه مبلغی را پس انداز می کنند (روش اکتشافی - خرد کردن)
- دانش آموزی که برای یادگیری زبان انگلیسی، به طور منظم در کلاس های آموزشی موسسه زبان شرکت می کند. (روش تحلیلی. چون بر اساس محاسبات ذهنی و قوعد منطقی پیش رفته است)
- مادری که پس از مطالعه کتابراهبردهای تربیت موثر فرزندان، روش برخورد با فرزند ناسازگارش را اصلاح می کند (روش تحلیلی. چون بر اساس محاسبات ذهنی و قوعد منطقی پیش رفته است)
- پدری که پس از پرس و جوی نظرات همه اعضای خانواده، بهترین گزینه برای خرید خودرو را انتخاب می کند (روش اکتشافی - بارش مغزی)

۷۵. پاسخ: گزینه ۲

بررسی موارد:

- سمانه شهریه کامل کلاس نقاشی را پرداخت کرده و علی رغم نارضایتی از آموزش، باز هم در کلاس شرکت می کند (تصمیم گیری بر اساس هزینه قبلی. چون شهریه پرداخت کرده و برای کلاس هزینه کرده است)
- امیر شاگرد اول کلاس است و به دلیل از دست ندادن جایگاه خود در کلاس، باز هم سخت مطالعه می کند. (تصمیم گیری بر اساس خطر از دست ندادن است. در مولقعی که نگران از دست دادن داشته هایمان هستیم و مطمئن نیستیم که در ازای از دست دادن آن ها چیز باارزشی به دست می آوریم یا نه؛ ریسک نمی کنیم)
- کامران با بررسی دقیق مشخصات و امکانات یک گوشی همراه، از فروشگاه اینترنتی اقدام به خرید آن می کند. (در گزینه پیش رو، همه گزینه ها بررسی شده و با توجه به سودمندی موردانتظار تصمیم گیری صورت گرفته است)

۷۶. پاسخ: گزینه ۳

بررسی موارد:

- دانش آموزی که جستجو در شبکه های مجازی را دوست دارد اما نمی خواهد به این خاطر مورد سرزنش اطرافیان قرار گیرد: گرایش - اجتناب (در عین حال که شبگه های مجازی را دوست دارد؛ از ورود به آن به خاطر سرزنش دیگران می ترسد)

- مادری که بین استخدام در یک شغل تمام وقت و سپردن فرزند شیرخوار خود به مهد کودک باید یکی را انتخاب کند: گرایش- اجتناب (در عین حال که دوست دارد در یک شغل تمام وقت استخدام شود؛ از ورود به آن می ترسد زیرا باید در این حالت، فرزند شیرخواره خود را به مهد کودک بفرستد)
- نوجوانی که باید از بین داشتن خواب شبانه کافی یا تماشای پخش زنده فوتبال در نیمه شب یکی را انتخاب کند: گرایش- گرایش (هم دو ست دارد زود بخوابد و خواب کافی داشته باشد و هم دو ست دارد بیدار بماند و فوتبال را ببیند)
- فردی که کار خود را خیلی طاقت فرسا و با دستمزد کم می داند؛ اما در عین حال نمی خواهد بیکار باشد: اجتناب- اجتناب (هم کار کردن در محیط کارش را - به دلیل سخت و طاقت فرسا بودن - دوست ندارد و هم دستمزد کم آن را و از بین دو تا موضوع دوست نداشتنی باید انتخاب کند)

۷۷. پاسخ: گزینه ۱

- محمود و علی در مسابقات تکواندو، مدال و پاداش گرفته اند. پس از آن، محمود تکواندو را کنار گذاشت (انگیزه بیرونی) ولی علی به دلیل علاقه، تکواندو را دنبال می کند (انگیزه درونی)
- در بازی های آنلاین در فضای مجازی، جایزه افراد دستمزدی به مراحل بالاتر بازی است (منبع انگیزش در بازی، خود بازی است نه یک عامل خارجی و افراد برای خود بازی و لذت بردن از آن، آن را انجام می دهند)
- بیشتر شاغلین بدون دریافت اضافه کاری، حاضر نیستند خارج از ساعت اداری کار کنند (اضافه کاری نوعی پاداش بیرونی است و در ادامه دار بودن رفتار نقش تعیین کننده دارد)

۷۸. پاسخ: گزینه ۲

- شکست در مسابقات والیبال به دلیل قرعه دشوار و اشتباهات داوری: ناپایدار (قرعه بر پایه شانس است) و بیرونی
- شکست در مسابقات وزنه برداری به دلیل عدم شرکت منظم در تمرینات: ناپایدار (عدم تلاش) و درونی
- عدم پذیرش در مصاحبه استخدامی به دلیل سخت و غیر مرتبط بودن سوالات (دشواری تکلیف): پایدار بیرونی

۷۹. پاسخ: گزینه ۴

بررسی موارد:

- برخی از زوجهای جوان برای رویارویی بهتر با چالش های زندگی مشترک، از خدمات روان شناسی استفاده می کنند: مشورت و راهنمایی گرفتن

- دانشجویان پروژه های تحقیقاتی بلند مدت را به چند بخش تقسیم کرده و مرحله به مرحله آن را انجام می دهند: استفاده از مهارت های حل مساله (روش خرد کردن مساله)
- گاهی در نابه سامانی های اجتماعی، شاهد انتشار لطیفه های اجتماعی در فضای مجازی هستیم: استفاده از حس شوخ طبعی

۸۰. پاسخ: گزینه ۳

بررسی موارد

- برخی از فشارهای روانی، موجب بهبود عملکرد فرد می شوند: درست (منظور فشار روانی مثبت است که باعث بالا رفتن تمرکز و انگیزه می شوند)
- هنگام فشار روانی، فرد توانایی خود را بیشتر از موقعیت ارزیابی می کنند: نادرست (هنگام احساس فشار روانی، شخص یک رویداد یا موقعیتی را که در محیط برایش ایجاد شده است، به صورت فشارآور و فراتر از توانایی خود، ارزیابی می کند و سلامتی خود را در خطر می بیند.)
- ترس و عصبانیت، از علائم شناختی فشار روانی هستند: نادرست (ترس و عصبانیت از علائم هیجانی فشار روانی هستند و علائم شناختی مربوط به تغییر در تمرکز و حافظه و به کل فرایندهای مربوط به شناخت است)
- رویارویی با شرایط و موقعیت های تازه زندگی، موجب فشار روانی می شود: درست (از آنجایی که در موقعیت های جدید فرد نیاز دارد دوباره با شرایط جدید سازگار شود؛ این شرایط جدید زندگی (رو به رو شدن با تغییر در زندگی) و اینکه از پس آن بر می آید یا نه برای او با فشار روانی همراه خواهد بود)